

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

LISTOPAD

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Efekt tréninku zameraného na emócie pre sebasúcit a sebaobranu pre žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím = Effect of emotion-focused training in self-compassion and self-protection in students with mild intellectual disabilities / Karin Huťťová, Júlia Halamová
– slo – Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studia paedagogica : časopis Ústavu pedagogických věd FF MU Brno -- ISSN 1803-7437
– Roč. 25, č. 1 (2020), s. 107-125.

Studie účinnosti intervence v oblasti sebesoucitu a sebekritičnosti u žáků s lehkým mentálním postižením. Experimentální skupina absolvovala dvanáct setkání, během kterých žáci absolvovali trénink zaměřený na emoce, sebesoucit a sebeobranu (v psychologickém slova smyslu). Výsledky ukazují efekt na několika škálách (tendence k pocitům neadekvátnosti, sebezpotvrzení, sebenenávisti, schopnosti reagovat sebesoucítě a reagovat nesebesoucítě). Intervence měla vliv na snížení sebekritičnosti. Autorky diskutují omezení výzkumu a význam soucitu a sebesoucitu u žáků s lehkým mentálním postižením.

zvláštní škola ; mentálně postižený ; sebepercepce ; emoce ; psychoterapie ; psychologický výzkum ; zázrak ; výzkum ; lehké mentální postižení ; soucit

<http://katalog.npmk.cz/documents/535447>

2.

Environmentální úzkost a naděje optikou existenciální fenomenologie = Environmental anxiety and hope through the lens of existential phenomenology / Gabriela Vičanová, Petr Vaškovic
– cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Filosofický časopis -- ISSN 0015-1831 -- Roč. 72, č. 3 (2024), s. 431-450.

Studie zkoumá environmentální úzkost a naději prostřednictvím existenciální fenomenologie jako dvě rozdílné formy existenciálního naladění. V úvodní části je přiblížen stav výzkumu v oblasti emocí spojených s životním prostředím, přičemž koncept environmentální úzkosti je definován s ohledem na filosofické přístupy Kierkegaard, Heideggera, Tillich a dalších, současných fenomenologů. Environmentální úzkost zde vystupuje jako ztráta smyslu a proměna vztahu k přírodě. Druhá část se zaměřuje na koncept naděje. Skrze Kierkegaard je prezentována především "radikálnější" naděje, jež (na rozdíl od pasivní formy) zahrnuje iniciační potenciál a může tak inspirovat k aktivnímu přístupu k ekologické krizi.

filozofie ; prostředí ; fenomenologie ; emoce ; úzkost ; příroda ; člověk ; pasivita ; aktivita ; ekologie ; ekologická krize

<http://katalog.npmk.cz/documents/536953>

3.

Funkce známkování na začátku školní docházky / [The function of grading at the beginning of school education] / Irena Smetáčková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 147, č. 2 (prosinec 2022) (2022/2023), s. 18-23.

Hodnocení na začátku školní docházky je klíčovým nástrojem vzdělávacího procesu, jehož cílem je poskytování zpětné vazby o kvalitě výkonu a podpora žáků. I když číselné známkování zůstává běžnou praxí ve většině českých škol, roste zájem o formativní hodnocení a slovní zpětnou vazbu, zejména po pandemii a příchodu ukrajinských dětí uprchlých před válkou. Výzkum, provedený Pedagogickou fakultou UK, sledoval školní výsledky žáků druhého až pátého ročníku z různých částí České republiky. Odhalil přitom postupné zhoršování známek, a to zvláště v českém jazyce. Studie ukázala rozdíly mezi jednotlivými učiteli i jejich normami hodnocení.

výzkum ; výsledek výzkumu ; hodnocení žáka ; formativní hodnocení ; souhrnné hodnocení ; distanční vzdělávání ; covid-19 ; pandemie ; první stupeň ; vyučovací předmět ; čeština ; klasifikace ; žák ; učitel ; základní škola ; Univerzita Karlova. ; ročník 2 ; ročník 5 ; 2020-2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/535870>

4.

Jan Hus a české národní školy v letech 1867-1918 = Jan Hus and Czech national schools in 1867-1918 / Miroslav Novotný -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studia theologica. -- ISSN 2570-9798 [CZ] -- Roč. 17, č. 4 (zima) (2015), s. 85-99.

Předmětem textu je osobnost Jana Husa v kontextu českého školství od druhé poloviny 19. století do roku 1918. Čtenář je v něm seznámen s vývojem základního školství od počátku 19. století (Hasnerovy reformy, Zákon o obecných školách z roku 1869, Školní novely z roku 1883) a osnovami i učebnicemi dějepisu a vyobrazením Jana Husa v nich. V závěru autor vychází z práce Ladislava Josefa Kovaříčka z roku 1890, jenž hodnotil husitské války jako příliš náročné učivo pro žáky obecné školy kvůli jejich teologickému charakteru a doporučoval učitelům zaměřit se spíše na Husovy životní postoje a způsob života (nezištnost, bezúhonnost, vlastenectví).

dějiny ; dějepis ; historické hledisko ; vyučovací předmět ; vlastenectví ; mateřský jazyk (L1) ; školský zákon ; morálka ; učební osnovy ; obecná škola (historický typ školy) ; reforma ; učitel ; primární vzdělávání ; žák ; náboženství ; systém výchovy a vzdělávání ; Hus, Jan, asi 1371-1415 ; husitské války ; 1867-1918

<http://katalog.npmk.cz/documents/536126>

5.

Mosty mezi architekturou a matematikou : analýza edukačního programu v Dánském centru architektury = Bridges between architecture and mathematics : analysis of an educational programme in Danish Architecture Centre / Karin Vrátná Militká, Veronika Nirnbergová -- cze

– Obsahuje bibliografické odkazy

In: Výtvarná výchova : časopis pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní – ISSN 1210-3691 -- Roč. 64, č. 1-2 (2024), s. 42-53, obrazová příloha s. 60-63.

Studie analyzuje edukační program "Architektura, matematika a mosty" (Architektur, matematik & broer), jež pro základní školy nabízí Dánské centrum architektury v Kodani. Autorky, studentky Výtvarné pedagogiky na PdF UP v Olomouci, se v ní snažily zodpovědět tři výzkumné otázky týkající se 1) edukačních prostředků využitých v programu, 2) jednotlivých kroků volených v programu pro souvislou činnost žáků a 3) zohlednění kurikulárních dokumentů. Dochází zde k závěru, že program vhodně doplňuje kurikulum předmětů "Matematika" a "Design a řemesla" a je, vzhledem k využití edukačních prostředků a potenciálu tématu, přínosný a vhodně navržený.

umění ; základní škola ; pedagogický výzkum ; vzdělávací program ; vzdělávání ; výsledek výzkumu ; projekt ; kurikulum ; kultura ; žák ; matematika ; vyučovací předmět ; Kodaň (Dánsko) ; galerijní pedagogika

<http://katalog.npmk.cz/documents/537055>

6.

Nedostatečný rozpočet, nebo velké zvýšení? : podle České konference rektorů je hodnocení financí pro vysoké školy otázkou úhlu pohledu / [Insufficient budget or significant increase? : according to the Czech Rectors Conference, evaluating university funding is a matter of perspective] / Radmil Švancar – cze

In: Učitelství : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 127, č. 35-36 (2024), s. 4-7.

Předmětem článku je aktuální financování vysokých škol v ČR a přístup vlády k tomuto problému. Ačkoliv navýšení rozpočtu pro rok 2025 dosáhlo historicky nejvyššího meziročního růstu (o 4 miliardy korun), stále zůstává nedostatečné. České vysoké školy čelí dlouhodobému podfinancování, jež činí zhruba 10 miliard korun ročně. Asociace děkanů a Rada vysokých škol upozorňují na riziko odlivu akademických pracovníků a nedostatečné konkurenceschopnosti vůči zahraničí. Odbory i akademické iniciativy, jako je "Hodina pravdy", požadují navýšení rozpočtu alespoň o 6 miliard a zajištění dlouhodobé stability, aby se předešlo krizi ve vzdělávání a odlivu talentů.

system výchovy a vzdělávání ; rozpočet na vzdělání ; zahraničí ; legislativa ; konkurence ; ministerstvo školství ; sdružení ; vysoké školství ; rektor ; děkan ; rada školy ; návrh zákona

<http://katalog.npmk.cz/documents/537065>

7.

Prestiž učitelství v mateřské škole optikou subjektivní percepce učitelek = Teachers' subjective perception of the prestige of their profession / Jana Majerčíková, Klára Urbaniecová -- cze
– Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studia paedagogica : časopis Ústavu pedagogických věd FF MU Brno -- ISSN 1803-7437
– Roč. 25, č. 1 (2020), s. 51-77.

Studie, jak učitelky mateřských škol vnímají prestiž a postavení práce v MŠ. Data vycházejí z celonárodního dotazníku a 19 esejů k tématu. Převážná část respondentek vnímala prestiž učitelek MŠ jako nízkou, své postavení interpretovaly povětšinou z hlediska rodičů žáků. Autorky článku rozebírají motivy, které se ve výpovědích opakovaly. Článek naráží na otázky vysokoškolské kvalifikace učitelek MŠ.

mateřská škola ; učitel ; učitelství ; role učitele ; prestiž ; postoj učitele ; sociální postavení ; status povolání ; vztah rodiče-učitel ; výzkum ; Česko

<http://katalog.npmk.cz/documents/535443>

8.

Prevence a podpora při vývojové dysfázii u dětí / [Prevention and support for children developmental with dysphasia] / Autorský tým NPI ČR – cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 31, č. 6 (červen) (2024), s. 10-12.

Článek se zaměřuje na poruchu řeči, která ovlivňuje komunikaci a může mít výrazný dopad na vývoj dítěte. Vývojová dysfázie se projevuje opožděným a nerovnoměrným vývojem řeči, problémy s porozuměním a užíváním jazyka. Článek popisuje příznaky, jako je patlavost, laterální, omezená slovní zásoba a narušené sluchové a zrakové vnímání, a zdůrazňuje význam včasné diagnostiky a odborné pomoci. Dále uvádí způsoby logopedické prevence, které lze uplatnit v mateřských školách a v domácím prostředí. Spolupráce s rodinou je klíčová pro zlepšení komunikačních schopností dítěte.

logopedie ; porucha řeči ; vývojová dysfázie ; řeč ; verbální komunikace ; výslovnost ; psychomotorický vývoj ; mateřská škola ; logoped ; vývoj dítěte ; laterální ; akustické vnímání ; vizuální vnímání ; rodina ; spolupráce

<http://katalog.npmk.cz/documents/536281>

9.

Role pohádek v rozvoji narativní kompetence u dětí / [The role of fairy tales in the development of narrative competence in children] / Jan Krása -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 148, č. 4 (září 2024) (2023/2024), s. 20-25.

Autor se zaměřuje na rozvoj narativní kompetence dětí, tedy jejich schopnost rozumět příběhům, zapamatovat si je, převyprávět a umět je vytvářet. Výzkum ukazuje, že tradiční pohádky, mezi něž patří například Červená Karkulka, pomáhají dětem lépe porozumět struktuře a logice příběhu. Zjišťuje, že děti při převyprávění pohádek, které znají z filmů, často nedokáží uspořádat děj do smysluplné podoby, neboť spíše popisují jednotlivé obrazy. Čtené nebo vyprávěné pohádky poskytují dětem jasnější model příběhu a učí je pravidlům kvalitního vyprávění (koherence, bohatost jazykových prostředků, práce s publikem atp.).

próza ; pohádka ; literatura pro děti a mládež ; ústní projev ; jazyk ; jazyková dovednost ; výzkum ; výsledek výzkumu ; slovo ; čtení ; kompetence ; slovní zásoba ; vyprávění

<http://katalog.npmk.cz/documents/537191>

10.

Učit STEM integrovaně, nebo v mezipředmětových vztazích? / [Teaching STEM as integrated subject or through interdisciplinary relationships?] / Helena Koldová, Lukáš Rokos -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 147, č. 3 (březen 2023) (2022/2023), s. 44-52.

Text se věnuje inovacím ve výuce na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity, jež připravuje studenty na "učitelství budoucnosti". Představeny jsou metody integrované výuky (tj. výuky "sjednocující více vzdělávacích obsahů do jednoho integrovaného předmětu") a mezipředmětových vztahů. Text popisuje výhody (rozvoj schopnosti spolupráce mezi žáky, systematickosti, cílevědomosti; kultivace žákovských postojů) a nevýhody těchto přístupů (nedostatek zkušeností učitelů, malé množství zpracovaných a ověřených aktivit). Prezentovány jsou rovněž tři úlohy z matematiky a přírodopisu, jež v závěru autoři textu hodnotí s ohledem na jejich mezipředmětovost a aplikační charakter.

praxe ; pedagogický výzkum ; výsledek výzkumu ; vyučovací předmět ; systém výchovy a vzdělávání ; matematika ; přírodopis ; didaktika ; mezipředmětové vztahy ; vyučovací metoda ; integrovaná výuka ; učitel ; žák ; student učitelství ; obsah výuky ; spolupráce ; postoj žáka ; aktivita ; Jihočeská univerzita. ; STEM

<http://katalog.npmk.cz/documents/536021>

11.

Vlastnosti úloh z obecné chemie vyplývající z analýzy přijímacího řízení na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy = The qualities of tasks in general chemistry based on the analysis of entrance procedure at the Faculty of Science, Charles University / Martin Šrámek, Milada Teplá -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Scientia in educatione -- ISSN 1804-7106 -- Roč. 12, č. 2 (2021), s. 32-40.

Položková analýza přijímacích testů na obor Chemie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v letech 2016-2019. Cílem studie bylo identifikovat obtížné a méně obtížné úlohy a jejich rozlišovací schopnost (tj. nakolik odlišují úspěšné a neúspěšné uchazeče o studium, jejich citlivost). Výsledky jsou rozděleny do kategorií obtížné úlohy, úlohy s nedostatečnou citlivostí a úlohy dostatečně citlivé s adekvátní obtížností. Autoři posuzovali zastoupení témat otázek ve středoškolských učebnicích a Rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia. Výsledky mají implikace pro přijímací řízení, přípravné kurzy i začátek studia v oboru chemie.

přijetí na vysokou školu ; chemie ; test ; položková analýza ; Univerzita Karlova. ; Česko ; obecná chemie ; příprava na vysokou školu ; 2016-2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/537020>

12.

Výuka v jiné realitě / [Teaching in a different reality] / Gabriela Šimková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 148, č. 4 (září 2024) (2023/2024), s. 45-51.

Text se zaměřuje na výzvy vzdělávání ve 21. století, kdy se vlivem automatizace a rychlého technologického pokroku objevují nové profese, jež vyžadují znalost algoritmického myšlení a digitálních technologií. Vzdělávání reaguje na tento trend zaváděním robotických pomůcek, virtuální a rozšířené reality do výuky. Uvádí příklady nástrojů, jako jsou Bee-bot, Cubetto a Ozobot, které rozvíjejí základy programování a logického myšlení u dětí. Virtuální realita poskytuje žákům možnost prožít interaktivní zážitky, například virtuální prohlídky historických míst nebo biologické simulace, což zvyšuje jejich zájem o učivo. Rozšířená (augmentovaná) realita, například pomocí aplikace Corinth, umožňuje vizualizaci 3D modelů a zlepšuje porozumění komplexním tématům.

system výchovy a vzdělávání ; informační technologie ; digitální gramotnost ; programování ; logické myšlení ; žák ; výuka ; robotika ; virtuální realita ; vzdělávání ; simulace ; 21. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/537273>

13.

Vzpomínky na budoucnost školského plánování / [Memories of the future of educational planning] / Jaroslav Müllner – cze

In: Týdeník školství -- ISSN 1210-8316 -- Roč. 32, č. 7-8 (2024), s. 4-5.

Článek se zaměřuje na problematiku školského plánování, především v kontextu dlouhodobých výsledků českých žáků v mezinárodních srovnávacích studiích, jako jsou TIMSS a PISA. Autor se

zabývá vývojem českého školství od roku 1995, kdy se Česká republika poprvé zúčastnila mezinárodního testování (dříve se Československo testů neúčastnilo) a dosáhla vynikajících výsledků. Text rovněž poukazuje na nedostatky současného školského systému, včetně absence dlouhodobé vize a problémů spojených s neustálými změnami rámcových vzdělávacích programů (RVP), které představují značnou zátěž pro pedagogy a školy.

srovnávací pedagogika ; školství ; komparace ; základní škola ; vzdělávání ; rámcový vzdělávací program ; žák ; znalost ; test ; úroveň vědomostí ; zahraničí ; Trends in International Mathematics and Science Study (projekt) ; Programme for International Student Assessment ; 1995-2024

<http://katalog.npmk.cz/documents/535473>

14.

Znakokniha a její potenciál pro uživatele a knihovny / [Signbook and its potential for users and libraries] / Radka Myslivcová – cze

In: Duha : informace o knihách a knihovnách z Moravy -- ISSN 0862-1985 -- Roč. 38, č. 2 (2024), s. 18-19.

Článek představuje projekt, jehož cílem je zpřístupnit českou literaturu neslyšícím dětem, jejich rodičům a dalším zájemcům o český znakový jazyk. Projekt byl zahájen v roce 2017 v Krajské vědecké knihovně v Liberci a nabízí knihy tlumočené do znakového jazyka prostřednictvím online platformy. Článek upozorňuje na potenciální rozvoj projektu a na nedostatky, které mohou omezit přístup uživatelů se specifickými potřebami.

znaková řeč ; kniha ; knihovna ; sluchově postižený ; neslyšící ; projekt ; literatura ; handicap ; vzdělávání ; Krajská vědecká knihovna (Liberec, Česko) ; Znakokniha (projekt) ; 2017-

<http://katalog.npmk.cz/documents/536258>

15.

Zpěvník Michala Horáka a jeho užití ve výuce = Michal Horák's songbook and its use in teaching : music sheet for songs Plány jdou, Je to tak / Michal Horák -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Hudební výchova : časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní – ISSN 1210-3683 -- Roč. 32, č. 3 (2024), s. 24-28.

Zpěvník Michala Horáka představuje kolekci 35 populárních písní s notovým materiálem, akordy a zákulisními informacemi, vhodnou jak pro domácí využití, tak pro školní výuku hudební výchovy. Obsahuje skladby, jako jsou Plány jdou a Je to tak, upravené pro dětský sbor, jež lze ve výuce interpretovat různými způsoby a motivovat tak žáky k hudebním aktivitám. Díky propojení s multimediálními videoklipy na platformě YouTube nabízí zpěvník navíc i inspiraci pro dramatickou a výtvarnou výchovu.

hudba ; tvůrce ; výuka ; vyučovací předmět ; hudební výchova ; zpěv ; dílo ; základní škola ; střední škola ; vyučovací metoda ; vzdělávání ; sborový zpěv ; aktivita ; mezioborový přístup ; dramatická výchova ; generační vztahy ; výtvarná výchova ; písně ; zpěvníky

<http://katalog.npmk.cz/documents/537062>